

Lösa alla uppgifter – eller inga alls?

av Gustav Lindberg

Résumé

Today, a Swedish Army unit is expected to receive, understand and implement 53 different combat tasks. The level of ambition is regulated according to the specific task and risks being neglected due to the large number of combat tasks, which in several cases mean the same thing. A particular problem that accompanies the large number of combat tasks is when several combat tasks are assigned to a unit within the nature of the same mission, a phenomenon that directly affects and makes it more difficult for subordinates to solve the given task, and also affects how the ambition of the mission conveys. By reducing and reworking today's combat tasks and regulating its level of ambition through clear purposes, the significance of the combat tasks can be clarified and adapted to today's modern organization. This can be achieved through (i) simple corrections of current combat tasks, (ii) a clear purpose statement in our standardized orders format and (iii) continuing the development of specific unit-manuals. If we want to be able to solve all forms of tasks with all forms of units, we risk not solving anything at all in the end.

ATT INDIREKT ERHÅLLA tre olika stridsuppgifter inom ramen för samma uppgift, som alla påverkar det stridstekniska uppträdan- det och kräver olika tidsförhållande, kan i flertalet fall leda till att uppgiften inte löses fullt ut och/eller att direkt underställd chef (DUC) inte blir färdiga i tid.

Ett svenskt arméförband förväntas idag kunna erhålla, förstå och omsätta 53 olika former av strids-, funktions- och övriga uppgifter. Den ställda uppgiften påverkar förbandets val av stridsteknik där ambitionsnivån indirekt anges genom just den specifika stridsuppgiften. Således kan våra *taktiska metoder* på flertalet sätt sammanbindas med flertalet av våra stridsuppgifter. Problematiken som uppstår kopplat till det stora antalet uppgifter är vilken ambitionsnivå som uppgiften avser och vad som faktiskt ska utföras. Ett tydligt syfte med uppgiften blir därför avgörande för att klargöra vad som ska uppnås. Istället för att nyttja flertalet stridsuppgifter som många gånger syftar

till samma sak bör man lägga tid och kraft på att utforma ett bestämt syfte kopplat till ett mindre antal stridsuppgifter. Detta för att förenkla planeringsfasen för chefer på lägre nivåer, men också i syfte att undvika missförstånd gällande vad som faktiskt ska uppnås.

Stridsuppgiftens innebörd

Samtliga uppgifter med sin specifika innebörd finns att tillgå i Försvarens *Handbok Armé-Ledning*. Exempelvis syftar stridsuppgiften stridsspana till att ”inhämta information om exempelvis läget och åtgärder hos motståndaren genom att bibehålla eller återta stridskontakt med motståndaren” där uppgiftens innebörd är relativt konkret. Metoder för hur själva stridsspaningen ska gå till finns därefter att tillgå i diverse handböcker där förbandshandböckerna i takt med införandet får en central roll. De syftar huvudsakligen till att förtydliga respektive förbands

stridstekniska metoder. Däremot styr syftet och tidsförhållandena sättet som förbandet väljer att lösa uppgiften vilket också starkt kan sammankopplas med stridsuppgiften i sig. För att exemplifiera problematiken kan ett uppgiftställande kopplat till exempelvis stridsspaning lyda; ”Stridsspana längs vägen KATRINEHOLM och LINKÖPING mellan tidsnummer 230800 och 232300” och då med spaningsfrågorna ”är vägarna minerade?” och ”finns fientlig stridsvagn i terrängen?”.

I exemplet kan två stridsuppgifter uttryckas, nämligen *stridsspana* och *spana längs väg*. Två uppgifter som i regel innebär olika uppträdande rent stridstekniskt kopplat till dagens existerande handböcker och förbandsbestämmelser. Spaningsfrågorna indikerar dessutom på en tredje uppgift, *minspana*, som ytterligare påverkar och förändrar förbandets stridstekniska uppträdande vid uppgiftslösandet. Att indirekt erhålla tre olika stridsuppgifter inom ramen för samma uppgift, som alla påverkar det stridstekniska uppträdandet och kräver olika tidsförhållanden, kan i flertalet fall leda till att uppgiften inte löses fullt ut och/eller att direkt underställda chefer (DUC) inte blir färdiga i tid. Uppgiftens egentliga syfte riskerar också att bli förvirrande i och med att uppgiftsställandet trots sin ”underrättelsekaraktär” spretar. Är syftet att skapa en underrättelsebild gällande allt, riskeras en utebliven substantiell underrättelse överhuvudtaget.

Anledningen till ovan diskuterade problematik kan möjligen till del härledas till svårigheterna att som högre chef inte vara tillräckligt insatt i hur respektive förband uppträder rent stridstekniskt kopplat till given stridsuppgift. Men, beror troligast på svårigheter att särskilja alla olika stridsuppgifter på grund av snarlika innebörder. För att ytterligare belysa fenomenet kring dagens stora antal stridsuppgifter krävs en

återblick till hur stridsuppgifter benämndes och nyttjades i tidigare krigsorganisationer.

Flertalet likheter kring hur vi nyttjar våra stridsuppgifter och i synnerhet vårt taktiska uppträdande kan uttydas i såväl *Arméreglemente Taktik 2* från 1982 (AR2 taktik), *Infanterireglements skyttepluton* daterad 1991 (InfR skplut) och *Infanterireglements Spaningskompani* från 1968. Tidigare reglementen ger en tydlig inblick i hur stridsuppgifterna förr, i flertalet fall var specificerade mot respektive typförband. Självfallet finns kvarlevor i form av förbandsspecifika uppgifter då vissa uppgifter kräver särskilda kvaliteter. Däremot tycks antalet möjliga stridsuppgifter efterhand ha ökat i antal i takt med att armén moderniserades och krympte i omfattning i början av 2000-talet. Närmare bestämt, de uppgifter som flertalet brigader tillsammans skulle lösa har idag fallit ned på i huvudsak två brigader.

Vårt att också ta i beaktande är att de uppgifter brigaden förr förväntades att lösa idag faller på bataljonen och därefter i fallande ordning kopplat till de lägre förbandsnivåerna. Om detta har med de senaste decenniernas teknikutveckling eller rentav en anpassning till de få kvarvarande förbanden i organisationen återstår att debattera, men där mycket tyder på det sistnämnda. En anpassning till att Försvarsmakten de facto krympte som organisation med betydligt färre enheter som resultat blir ur flertalet perspektiv problematiskt just med tanke på att antalet enheter som ska lösa samma uppgifter som tidigare inte räcker till för att uppnå den ambitionsnivå som medföljer stridsuppgifterna. Flertalet stridsuppgifter kan å andra sidan beskrivas som förbandsspecifika uppgifter där de specifika uppgifterna är anpassade och mer lämpade för ett specifikt förband, exempelvis spaningsuppgifter för ett spaningsförband etc. Sådana förbandsspecifika skiljelinjer finns dock inte

i lika stor utsträckning i dagens organisation kopplat till stridsuppgifter vilket åter för oss tillbaka till tidigare diskuterad problematik.

Vikten av ett tydligt syfte

I syfte att förenkla och förebygga problematiken med flertalet stridsuppgifter inom samma uppgiftställande bör antalet stridsuppgifter revideras till den grad att både antalet och ambitionsnivån faktiskt taktar med den organisation vi avser att upprätthålla. Detta skulle vi kunna åstadkomma genom att (i) sammanväva liknande stridsuppgifter och tydliggöra ambitionsnivån inom ramen för dess beskrivning, (ii) omformulera fempunktsorder-mallen med en tydlig rubrik för syftet med den valda stridsuppgiften och (iii) fortsatt utveckla förbandsspecifika handböcker där ”normsättande” stridsuppgifter till respektive typförband förtydligas och fastställs.

Den kritiske kan hävda att alla stridsuppgifter alltid efterföljs av ett tydligt syfte, vilket också de facto beskrivs i dagens handböcker. Denna text vill på intet sätt förringa en sådan ståndpunkt i och med att vi alla är individer och utövar chefskapet på olika sätt. Men genom att ha syftet fastställt i den generella mall vi förväntas använda i strid riskera vi inte att det glöms bort eller ignoreras. Något som ofta sker i stressiga situationer när lösandet av en uppgift här och nu ställs framför uppdragets övergripande målsättning.

Med en utarbetad syftes-del kopplat till uppgiftställandet suddas problematiken gällande stridsuppgifternas innebörd ut och DUC kan enklare forma sin stridsplan utefter vad högre chef vill åstadkomma. Det tidigare exemplet med spaningsuppgiften hade med ett tydligt syfte istället kunnat vara; ”Spana längs vägen KATRINEHOLM och LINKÖPING mellan tidsnummer 230800 och 232300 i syfte att möjliggöra för bataljo-

nens fortsatta anfall längs vägarna. Därefter kompletteras spaningsuppgiften spana längs väg med lämpliga spaningsfrågor som syftar till att fastställa uppdragets ambitionsnivå. Ambitionsnivån måste därefter synka med tidsförhållandena då respektive stridsuppgift, som tidigare nämnts, påverkar den stridsteknik som förbandet slutligen kommer att välja.

Trots att syftet flertalet gånger kan anses som viktigare än själva uppgiften så måste uppgiftsställandet definieras, vilket innebär att stridsuppgifternas roll fortfarande är av vikt. Däremot bör de finnas kvar i betydligt färre antal. Med utarbetade syften som komplement främjas uppdragstaktiken ytterligare då mindre fokus kan läggas på stridsuppgiftens faktiska innebörd. Dessutom blir målbilden för hur våra förband ska kunna verka och uppträda efter genomförd utbildning tydligare i och med en specificerad flora av stridsuppgifter. Fokus kan då ligga på det mest essentiella kopplat till förväntade stridsuppgifter inom ramen för utbildningen. På så sätt kan också stridstekniken och olika taktiska metoder utvecklas och i längden göra oss mer oförutsägbara i vårt uppträdande.

Kriget avgörs i regel inte på taktisk nivå, vilket åter motiverar vikten av syftet med den ställda uppgiften som då tillåter DUC att ta egna initiativ med den verktygslåda av metoder som de innehar oavsett vilken typ av strid som bedrivs. Avslutningsvis bör det understrykas att ett förband ska inneha förmågan att kunna lösa flertalet olika uppgifter, men genom att specificera förbanden mot ett mindre antal kärnfulla uppgifter med tillhörande syfte ökar vi vår uteffekt. Vill vi kunna lösa alla former av uppgifter med samtliga förband, riskerar resultatet i slutändan bli att vi inte löser någonting alls.

Författaren är fänrik vid Skaraborgs regemente, P 4.